

DOMOLJUB



Izhaja vsak četrtek. Cena mu je
2 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za
Ameriko in druge tuje države 6 K).
Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“.
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica. —

Štev. 41.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1913.

Leto XXVI.

Časnikar Ščuka.

Pisatelj Cankar ima v svoji igri »Za narodov blagor« tudi liberalnega časnikarja, ki mu je ime Ščuka. Ta razlaga svoje nazore in pravi med drugim tudi te-le značilne besede: Na tem ni nič, ali je res ali ne, samo povedati se mora narodu. Lepše se ne morejo označiti liberalni časnikarji. Na vartem skriti, ker se jim ni treba bati tožbe, mečejo blato in brizgajo gnojnico, laži in obrekovanja v parizarijih vozijo med svet in se odzad krohočejo neumnosti svojih bralcev, ki jim verjamejo.

V neki vasi na Gorenjskem je živel pijači udan, pa zelo prebrisan človek silno strupenega jezika. Skupil jo je zavoljo tega prav velikrat, a psovanja in zmerjanja le ni hotel pustiti. Pomagal si je tako-le: V nedeljo, ko so šli ljudje od nauka, se je zaklenil v klet, odprl okno in od tam iz varnega zavetja z največjimi surovostmi napadal ljudi, ki so šli mimo. Škoda, da ga ni več na svetu, liberalni listi bi imeli v njem izvrstnega sotrudnika.

Če kak šnopsar ali kak izgubljen človek kvasi in rohani, se to že še prenese. Iz gnojne jame pač ne more priti drugega v nos kakor smrad. Toda med dopisniki liberalnih listov, in sicer med najbolj strupenimi in grdimi imamo žalibog precej oseb, ki jim slovensko ljudstvo izroča v poduk in vzgojo najdražje, kar ima, svoje otroke. To je nepopisno žalostno in proti temu se mora vzbuditi povsod viharen odpor, ki ne more ponehati, dokler ne bosta vsak oče in vsaka mati prepričana, da z mirno vestjo lahko zaupata šoli svojo dečo.

Če se takega liberalnega kričača malo prime, pa se brž začne krik, da preganja naša stranka učitelje zavoljo njihovega političnega prepričanja. Ni je večje hinavščine kakor je ta. Političnega prepričanja se ne more nikomur vsiliti. Kdor ni po svojem verskem prepričanju naš, ga tudi nečemo v svojo sredo; ostane naj, kjer hoče. Nihče ne vprašuje, kako voli liberalni učitelj. Pač pa imajo zastopniki staršev sveto dolžnost, da se s starši vred upro takemu prepričanju, ki veli, da sta laž in obrekovanje dovoljeno sredstvo. Lažnivost, obrekljivost in hinavščina niso nobeno politično prepričanje, marveč barabstvo.

V deželnem zboru je poslanec Gangl, voditelj liberalnega učiteljstva, pripovedoval, da je treba plemenitosti mišljenja, nežnosti čustvovanja in socialne zavesti. Prav ima; samo to je nerodno, da liberalno učiteljstvo tega prav nič neče poznati. Drži se načela, da je treba lažnivosti v mišljenju, surovosti v čustvovanju in sebične zavesti in se po tem tudi ravna. Kako čudno se sliši, ko imenovani poslanec toži in jadikuje, da učiteljstvo strada, da učiteljske rodline za lakoto umirajo, obenem pa urejuje list, ki se v njem z največjo predrznostjo napada vse, kar je svetega našemu ljudstvu, in se hujska učiteljstvo k najbolj izživljajočemu boju proti naši stranki.

In vendar je naša stranka za šolstvo in za učitelje več storila v kratkem času, kar ima večino, nego liberalci ves čas svojega nemško-liberalnega gospodstva. Oženjenim učiteljem je naša stranka pridobila 25 odstotkov, torej četrtino plače kot draginjsko doklado. In tudi za neoženjene je določila več nego 100.000 K za podpore. Oženjeni dobi vsak svojo doklado, ne-

čzenjeni pa pač ne vsi, marveč le taki, kateri jo zaslužijo.

Za leto 1913 je v proračunu za učiteljske plače in razne doklade in nagrade v naši majhni deželi določenih en milijon sedemdeset tisoč, tristo osemnajst kron. Vse podpore za kmetijstvo, živinorejo, prašičerejo, konjerejo, perutninarstvo, riborejo, čebelarstvo, izboljšanje travnikov in pašnikov, zadružništvo in za manjšo vodno preskrbo in vodne zgradbe pa znašajo tristo petdeset tisoč petsto kron. Potem pa lažejo, da naša stranka ne vidi drugega nego kmeta in da razmetava njemu deželni denar.

Priznati moramo, da v sedanjih splošnih draginjah res učiteljstvo ni v posebno ugodnih razmerah. Kmečki zastopnik, poslanec in župan Drobnič, je v deželnem zboru v imenu kmečkega ljudstva izjavil, da so kmetje pripravljene dobrega učitelja plačati, kar je mogoče; povedal je pa tudi, da so siabi učitelji, ki nasprotujejo ljudstvu, največja nesreča. Zadel je žrebelj na glavo. Izboljšanje učiteljskih plač ima svoje največje ovire v liberalnih petelinih med učiteljstvom.

Naše ljudstvo hoče dobrih šol in je hvaležno dobremu učiteljstvu, ker ve, da vsako pošteno delo zahteva tudi pošten zaslužek. V tem smislu bodo tudi njegovi zastopniki izvršili svojo dolžnost, toda obenem bodo morali poskrbeti, da ne bo šola nikjer ljudstvu v škodo, in da učiteljstvo ne bo javno, zlasti pa ne z lažmi in obrekovanjem in z razširjanjem in podpiranjem liberalnega časopisja, podiralo ljudskega dela v korist in napredek naše domovine.

Stylized signature or logo.

Kranjski deželni zbor.

Deželne električne naprave.

Druga seja kranjskega deželnega zbora je bila pretekli torek dne 30. septembra. Na dnevni red so prišle električne naprave v Završnici na Gorenjskem. Kranjski deželni zbor je svoj čas sklenil, naj se dežela pobriga za savske vodne sile, v katerih tiči veliko kapitala, da se jih ne bodo polastili tujci in kovalji iz njih denarja, domačini pa zraven njih muhe lovili. Deželni zbor je v ta namen dovolil dva milijona kron, katere lahko deželni odbor v to porabi. Vso zadevo je vzel v roke naš delavni deželni odbornik dr. Evgen Lampe. Deželni odbor je kupil vodno silo na Završnici in začel z električnimi napravami.

Liberalci, ki vsaj pri nas drugega ne delajo, kakor da vsako pametno reč podirajo, samo če morejo, so se vrgli tudi na to podjetje. Začeli so lagati, da je dežela vrgla že sedaj proč en milijon kron za te naprave, ki ne bodo nič nesele, da bo električna moč te naprave tako draga, da bodo fabrikantje raje iz dežele ušli, kakor to moč rabili. Enkrat so pisali, da bo Završnica imela preveč moči, da bomo elektriko lahko jedli, drugič pa zopet upili, da bo premalo moči. Pripovedovali so, da je dala dežela nekemu inženjerju samo za odstop od njegove koncesije 100.000 kron, ki so proč vržene itd.

V tej seji so naši poslanci sijajno ovrgli te liberalne čenče. Dr. Lampe je dokazal, kako previdno in štedljivo je postopala dežela pri tej električni napravi. Deželna inženjerja Gajlhofer in Sernec sta pa ovrgla vse pomisleke glede električne naprave. Dokazalo se je, da je odkupila dežela inženirju Tobelu njegovo koncesijo samo za 10.000 kron in ne za 100.000 kron, kakor so liberalci upili. Dokazalo se je, da bo stala ena konjska sila samo 500 kron, dočim stane ponavadi 1000 do 1500 kron, da bo torej električna moč po taki ceni, da jo bo lahko vsak bajtar rabil. Liberalci so bili nad temi razkritji tako razočarani, da niso vedeli nazadnje drugega proti Završnici, kakor to, da so poslali v boj proti tem električnim napravam — živinozdravnika poslanca Ribnikarja. S tem so sami pokazali, da jim boj proti temu deželnemu podjetju ni resen. Kako naj govori živinozdravniki o elektriki?

Deželne finance.

Nato so prišli na vrsto deželni računi in proračuni, o katerih je govoril dr. Zitnik. Liberalci vedno vpijejo, da naš deželni odbor slabo gospodari, da dela samo dolgove, da bo prišel na kant in druge take neumnosti. Zato je dr. Krek s številkami natančno dokazal, kako neprimerno boljše so naše deželne finance kakor finance drugih bogatih avstrijskih dežel. Med drugim je dr. Krek povedal: V mali Solnograški so v dobi od l. 1905 do 1912, torej v sedmih letih, narasli stroški za okro-

glo 61%, v Koroški za 75%, v Tirolah za 64%, na majčkenem Vorarlberškem za 97%, na Tržaškem za 97%, na Goriškem, kjer je dežela glede stroškov za šolstvo, kakor znano, zelo razbremenjena, za 58%, na Moravskem za 73%, v Šleziji za 64%, v Galiciji za 51%, na Kranjskem za 55%. Naša dežela je torej za Gališko najmanj napredovala glede stroškov in zato očitek, kako rastejo pri nas stroški, našo deželo zadene na zadnjem mestu. Računski zaključek za leto 1912, izkazuje na Solnograškem deficita 661.000 kron, na Koroškem 1.100.000 kron, v Tirolah 1 milijon 235.000 kron, na Vorarlberškem 250.000 kron, v Trstu 4.816.000 kron, na Goriškem 790.000 kron, na Moravskem 21.587.000 kron, v Šleziji 2 milijona kron, v Galiciji 5 milijonov kron.

Oglejmo si zdaj še doklade! Na Koroškem na direktne davke 90%, na državno užitniško 120%, v Tirolah 63%, v Moravi 63, oziroma 67%, v Galiciji 72, oziroma 78%. Sledi jasno, če bi mi imeli take doklade, bi bili izhajali brez vsakega primanjkljaja. Če torej kdo naše stroške pretehta, potem je očitek, da smo razmetavali, neresničen in krivičen.

Vajenški dom.

Deželni zbor je nato razpravljal o zidanju Vajenškega doma za obrtna vajence v Ljubljani. Hišo namerava sezidati društvo za varstvo vajencev. V Ljubljani imamo vsega skupaj blizu 1000 raznih vajencev, ki so prepuščeni večinoma samim sebi. Nima jo nobene pravega nadzorstva in rastejo tja v en dan brez prave vzgoje. Za te mlade fante je treba skrbeti, zakaj veliko se jih spridi duševno in telesno. Fantje bi imeli v Domu stanovanje in hrano in pravo krščansko nadzorstvo. Dom bi stal 325.000 kron in bi imel prostora za enkrat za 100 vajencev. Dežela je privolila v ta namen 80.000 kron. Plačevala pa bo to vsoto redno vsako leto po 4800 kron, dokler ne bo vsega pokrila. Liberalni poslanci so glasovali proti temu, dasi bo imela Ljubljana od tega zavoda največ koristi. Kot vzrok proti temu so navedli, da se bodo vzgajali v »Vajenškem domu« sami »klerikalci«. Dozdaj so ljubljanski obrtniki še nekaj verjeli liberalcem, upamo, da jih bo ta nastop proti Vajenškemu domu ozdravil te bolezni.

Občinski posredovalni uradi.

Tretja seja deželnega zbora je bila pretekli četrtek, dne 2. oktobra.

Prišli so na vrsto občinski posredovalni uradi. To silno važno napravo je ustanovila v naši deželi naša stranka in prihranila našim ljudem na tisoče pravih stroškov. Namesto k advokatom gredo ljudje lepo v občinski urad, kjer se lepo mirno spravijo in sežejo prijateljsko v roke. Ker pa upeljuje teh občinskih posredovalnih uradov ni bila obvezna za občine, jih tudi liberalne občine niso upeljevale na veliko škodo občanarjev. Zato je deželni zbor

sklenil tako postavbo, da bo morala od sedaj naprej posredovalni urad uvesti vsaka občina. In kdo je bil proti tej postavi in proti njej govoril? Dva liberalna advokata, dr. Novak in Nemec dr. Egger. Zapomnimo si to!

Sijajno zadoščenje dr. Kreku in dr. Šusteršiču na nesramne napade liberalnega časopisja.

Ta seja deželnega zbora je bila za slovenske liberalce pravi sodnji dan. Liberalni listi so namreč najeli neko nemško Dunajčanko, po imenu Kamilo Tajmer, ki piše že kake pol leta v slovenskih liberalnih listih in obrekuje dr. Šusteršiča in dr. Kreka na nesramen način. Pravimo, da so jo najeli. Zakaj ona se razumi toliko na naše razmere, kakor zajec na boben. Liberalci ji pripovedujejo in spišejo lažnjiv članek, ona ga pa podpiše, pa ga denejo v »Slovenski Narod«. Bati se ji ni treba ničesar, ker so med ljubljanskimi porotniki skoro sami liberalci, ki »Slovenski Narod« zmerom oprostijo, če se »Narod« še tako laže.

Zato je v tej seji stavil dr. Krek predlog, naj se v Avstriji porotna sodnija tako izpremeni, da bodo sodili tiskovne pravde, detomorilke, goljufije in druge take zločine navadni sodniki, pa ne porotniki, ki si ne dajo narekovati sodbe od svoje vesti, ampak večkrat od strankarstva.

Dr. Krek je rekel z ozirom na napade v liberalnih listih nase in na dr. Šusteršiča sledeče:

»Znano je vam, kar vas bere nasprotno liste, kako iz mene in iz deželnega glavarja zadnji čas delajo krvave klobase. Jaz sem napade dotične osebe, ženske, preziral, se nisem nič branil, ampak, če se nazadnje zasade kremplji v meso, če se mi hoče snesti celo košček kruha, ki ga imam, potem imamo pravico se braniti. Dotična oseba je meni nasproti izrekla, da je to zategadelj storila, ko sem jo opozarjal na krivico, ki jo dela meni in deželnemu glavarju, da je to vse zato, ker se jo je zagotovilo, da se ji ne more nič zgoditi, ker je le osem klerikalcev med 36 porotniki! Ves ta boj proti meni in dr. Šusteršiču se je vodil zato, ker je le osem klerikalcev med šestintridesetimi porotniki. Ta obrekovanja in laži širijo z ozirom na zaupanje, da bodo porotniki svojo prisego prelomili. Če se dobi v vasi stekel pes, se spravi proč, če fantje nagajajo in delajo ponoči kravale, se ukrote. Mi pa, ki živimo v pravni državi, davek plačujemo tudi mi, plačam ga tudi jaz, — da, mi ne moremo doseči pravice. Klečala je pred mano, ko sem ji očital, da je breznačajna lažnjivka, pisala mi je, da bi rada dala kapljo za kapljo krvi, če bi mogla storjeno storiti nestorjeno. Seveda ko pride v Ljubljano, pa se laže naprej, — ker je le osem klerikalnih porotnikov med šestintridesetimi!«

Med govorom dr. Kreka so mu napravili naši poslanci velikanske ovacije, katerih še ni slišal in jih ni doživel

noben deželni zbor in dali tako kruto žaljenemu možu sijajno zadoščenje. Liberalci so se pa kar zvijali in lezli v stole, ko jim je dr. Krek dokazal, da pišejo liberalni listi zato take lažnjive lumparije o naših poslancih, ker se zanašajo, da bodo liberalni porotniki svojo prisego prelomili in liberalne liste oprostili.

Nato je še dr. Lampe povedal liberalcem par prav gorkih in sam dokazal, kako so ga liberalni porotniki parkrat čisto po nedolžnem obsodili. Primerjal je liberalno vojsko v liberalnih časopisih proti Slovenski Ljudski Stranki z armado francoskega cesarja, ki je moral ravno pred 100 leti bežati z Ruskega. Kakor je bila njegova vojska strgana in pobita, tako je tudi liberalna vojska danes razcapana in razcefrana, da kar leti v cunje. Zato veljaj tudi nji pesem, katero je neki pesnik zložil Napoleonovi armadi, ki je bežala z Ruskega:

Tambur, marš, brez bobna v dir,
s kikljo kinčan kirasir,
jezdec konja nima več,
vitez sabljo vrgel preč,
praporščak brez prapora,
puška — sprožit se ne da:
strelci brez roke,
pešci brez noge,
vojvoda brez pameti,
kanonir — kanona ni,
voz za vozom brez koles,
strgani capini vmes!
Kako boš to prevdaril?
Tako jih je Bog udaril!

Nato je deželni zbor odobril dr. Krekov predlog in odobril tudi postopanje deželnega odbora, ki je opozoril župane na to, da se imenik porotnikov prav in po zakonu sestavi.

Deželna banka.

Deželni zbor se je nato pečal z deželno banko, ki prav lepo posluje. Računi kažejo, da je imela banka v prvem poslovnem letu že 31.120 kron dobička. Tudi proti deželni banki so svoj čas liberalci ropotali in proti nji glasovali.

Sprejeti so bili potem še razni, zlasti gospodarski predlogi in načrti, ki se bodo polagoma eden za drugim rešili.

Političen pregled

GORIŠKI DEŽELNI ZBOR.

Goriški deželni zbor se je sešel dne 30. septembra. Otvoril ga je tržaški namestnik princ Hohenlohe, ki je pozdravil poslance v laškem in slovenskem jeziku. Za deželnega glavarja je bil imenovan prošt Fajduti, poslanec krščanske laške stranke, za njegovega namestnika pa liberalni poslanec advokat dr. Franko. Nato so izvolili štiri deželne odbornike: dva slovenska liberalca, 1 laškega krščanskega socialista

in 1 laškega liberalca. Večino v deželnem zboru in odboru bodo imeli slovenski liberalci in laški krščanski socialisti. Na slovenski strani zastopajo Slovensko Ljudsko Stranko štirje poslanci: nadškof, Fon, Grgič in Rojc.

SRBSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK NA DUNAJU.

Dne 2. oktobra se je oglašil na Dunaju pri našem zunanjem ministru Berchtoldu srbski ministrski predsednik Pašić. Oba državnika sta se pogovorila o bodočih odnošajih in trgovinskih zvezah med Avstrijo in Srbijo. Pašić je rekel, da Srbija bodočim železniškim zvezam avstrijskim, ki bi zadele srbske meje, ne bo nasprotovala. Ravno tako je pripravljena odpreti Avstriji pot na srbski tobačni trg. Od svoje strani je pa zahteval Pašić, da se dovoli skozi Avstrijo prost prehod srbske živine preko Reke in Kormina. Nadalje je srbski ministrski predsednik izrekel željo, naj bi se albansko-srbska meja natančneje določila in naj bi Avstrija pripustila, da zasedejo Srbi na albanski meji nekatere važne vojaške točke, da ne bo vednih nemirov. Sploh je upati, da se bosta Avstrija in Srbija mirno pobotali in se bo sklenil med njima mir, ki je potreben za oba soseda.

BOJI MED ALBANCIM IN SRBI.

Med Albanci in Srbi so se vršili pretekli teden hudi in hrvavi boji, ki so se končali z velikim porazom albanskih vstašev. Posebno hude praske so bile pri Djakovici, Prizrenu, Ohridi in Debri. Pri Debri je bilo zbranih okoli 10.000 Albancev. Boji so bili tako krvavi, da so se jih udeleževale na strani Albancev celo ženske. Srbi so zagnali Albance nazaj v Albanijo in udrli v mesto Debro. Boj se je vršil nato po ulicah in cestah. Vsako hišo je bilo treba posebej osvojiti. Ko je Albancem zmanjkalo streljiva, so se vrgli na vojake s sekirami. Mož se je boril z možem na smrt. Naposled so bili Albanci razkropljeni. Srbi so vjeli 700 Albancev, 17 kolovodij vstaje so pa dali v Debri ustreliti.

Praviijo, da je padlo v teh bojih na vsaki strani nad tisoč Srbov in Albancev.

SRBI IN BULGARSKI VSTAŠI.

Srbi pa nimajo sitnosti samo z Albanci, ampak tudi z makedonskimi vstaši, ki se zbirajo na srbsko-bulgarski meji, skušajo udreti v Makedonijo in zanetiti vstajo. Zato so se Srbi pripravili in poslali na mejo proti Bulgariji 24.000 vojakov s topovi.

NOVE VOLITVE V ITALIJI.

Laški državni zbor je vlada razpustila in razpisala nove volitve. Vse laške stranke se z veliko vnemo pripravljajo na nove volitve, ki bodo koncem meseca oktobra. Nove volitve se bodo vršile po novem volilnem zakonu, ki daje ljudstvu splošno volilno pravico, kakor je uvedena za državni zbor skoro povsod po drugih državah, tako tu-

di pri nas. Po novem volilnem redu bo imela Italija blizu 9 milijonov volilcev, dočim jih je imela preje blizu tri milijone. — Italija misli tudi vojaško dolžnost spremeniti. Vpeljati mislijo namreč dveletno vojaško službo, ki je vpeljana tudi v Avstriji.

BOJI V MEHIKI.

V republiki Mehika imajo vedno vojsko. Z nobenim predsednikom niso zadovoljni in vsakega se kmalu naveličajo. Tako je vedna vojska med tistimi, ki vladajo, in med tistimi, ki bi radi na vlado zlezli. Pretekli teden se je zopet vršil velikanski boj med vladnimi četami in vstaši. Vladne čete so imele 400 mrtvih. Na obeh straneh so streljali toliko, da jim je pošlo streljivo. Dokler ne bodo Zedinjene države Mehike osvojile, ne bo miru.

Listek

Bog resnico vidi, toda ne pove je takoj.*

(Resnična dogodba.)

V mestu Vladimiru je živel mlad trgovec Aksenov. Imel je dve prodajalnici in hišo.

Bil je Aksenov plav, kodrast, lep mož, prvi veseljak in pevec. V mladosti je Aksenov mnogo pil in kadar se je napil, je razgrajal; odkar se je pa oženil, je prenehal piti in le izredka se je spozabil.

Nekoč poleti se je Aksenov peljal v Nižnij Novgorod na sejm. Ko se je poslavljaj od svoje rodbine, mu je rekla žena:

Ivan Dmitrijevič, ne vozi se sedaj, imela sem o tebi grde sanje.

Aksenov se je nasmejal in rekel:

»Menda se samo bojiš, da bi si jaz na sejmu ne privoščil malo življenja?«

Žena je odgovorila:

»Sama ne vem, česa se bojim, ali tako grdo se mi je sanjalo; sanjalo se mi je, kakor bi bil ti prišel iz mesta, snel si čepico, jaz pa gledam: tvoja glava je vsa siva.«

Aksenov se je nasmejal:

»Nu, to je dobro znamenje. Počakaj, če bo dobra kupčija, ti pripeljem dragocenih daril.«

In poslovil se je od svojih in se odpeljal.

Na pol pota se je sešel z znanim trgovcem in ustavil se je z njim na skupnem prenočišču. Napila sta se čaja in legla spat v dveh sosednjih sobah. Aksenov ni rad dolgo spal; zbudil se je o polnoči, in da bi mu v hladu voznja bila lažja, je vzdramil voznika in mu velel zapreči. Potem je stopil v gostilno, poravnal račun gostilničarju in se

* Iz knjige: L. N. Tolstoj: Ljudske pripovedke. — Prevedel dr. Ljudevit Pivko.

odpeljal. Ko je prevozil štirideset vrst, se je ustavil pri gostilni, da bi krmil, in oddahnil si je v prednji sobi in opoldne je izstopil na prag; velel je postaviti samovar, vzel kitaro in začel igrati. Kar se pripelje h gostilni trojka z zvončkom in z voza stopi uradnik z dvema vojakoma; pristopi k Aksenovu in vprašuje: »Kdo si? Od kod?« Aksenov pove vse, kako je, in prosi: »Ali vam je ljubo z menoj izpiti čašo čaja?« Uradnik ga izprašuje venomer dalje: »Kje si prenočeval prošlo noč? Sam ali s kupcem? Ali si veidel kupca zarana? Zakaj si se odpeljal tako zgodaj iz gostilne?« Aksenov se je začudil, zakaj ga o vsem tem izprašujejo, povedal je vse, kako je bilo in rekel: »Zakaj me tako izprašujete, saj nisem tat ali kak razbojnik? Peljem se po svoji kupčiji in ni me treba izpraševati.«

Tu je poklical uradnik vojaka in rekel:

»Jaz sem komisar in te vprašujem zato, ker je bil kupec, s katerim si prenočeval prošlo noč, umorjen. Pokaži stvari, in vidva ga preiščita!«

Šli so v sobo, vzeli kovčeg in vrečo in jeli razvezavati in iskati. Kar potegne komisar iz vreče nož in zakriči:

»Čegav je ta nož?«

Aksenov pogleda in vidi — krvav nož so potegnili iz njegove vreče, — in se ustraši.

»In od česa je kri na nožu?«

Aksenov je hotel odgovoriti, a ni mogel izgovoriti besede.

»Jaz . . . jaz ne vem . . . jaz . . . nož, jaz . . . ni moj . . .«

Nato je rekel komisar:

»Zarana so našli kupca ubitega na postelji, in razen tebe ni mogel nihče tega storiti. Soba je bila od znotraj zaklenjena in v sobi ni bilo nikogar razen tebe. Glej, tu imaš v vreči še krvav nož in celo na obrazu se ti vidi. Govori, kako si ga ubil in koliko denarja si ugrabil?«

Aksenov se je rotil, da ni storil tega, da ni videl kupca od onega trenutka, ko je pil z njim čaj, da ima samo svojega denarja 8000, da nož ni njegov. Toda glas se mu je upiral, lice mu je bilo blede in ves se je tresel strahu, kakor bi bil kriv.

Komisar je poklical vojaka, velel mu, naj ga zveže in ga pelje k vozu. Ko so ga naložili z zvezanimi nogami na voz, se je Aksenov prekrizal in zajokal. Vzeli so mu reči in denar in ga poslali v bližnje mesto v ječo. Poslali so v Vladimir poizvedovat, kak človek je bil Aksenov, in vsi vladimirski kupci in prebivalci so rekli, da je Aksenov v mladosti sicer pil in veselo živel, toda da je bil dober človek. Nato so ga začeli soditi. Obtožili so ga, češ, da je ubil rjazanskega kupca in ukradel 20 tisoč denarja.

Žena je obupala nad možem in ni vedela, kaj naj si misli. Vsi njeni otroci so bili še majhni in eden je bil še na prsih. Vzela je vse s seboj in se peljala v mesto, kjer so imeli njunega moža v ječi. Začetkoma je niso pustili

k njemu, potem je pa preprosila predstojnike in pripeljali so jo k možu. Ko ga je zagledala v jetniški obleki in v okovih skupno z razbojniki, se je zgrudila na zemljo in se dolgo ni mogla zvesti. Potem je postavila otroke okrog sebe, sedla zraven njega in mu jela pripovedovati o domačih stvareh in ga izpraševati o tem, kar se je z njim zgodilo. Povedal ji je vse. Ona mu je rekla:

»Kaj bo sedaj?«

Odvrnil je:

»Treba je prositi carja. Saj vendar ne gre, da bi nedolžen človek poginil.«

Žena je rekla, da je že vložila prošnjo k cesarju, ni pa prišla do carja. Aksenov ni rekel ničesar in je samo povsíl glavo. Nato je rekla žena:

»Nisem zaman takrat, če pomniš, imela sanj, da si osivel. Glej, zares si osivel od nesreče. Če bi se le ne bil takrat odpeljal!«

In ogledovala si je njegove lase in rekla:

»Vanja, presrečni moj mož, povej ženi resnico: ali nisi tega storil?«

Aksenov je rekel: »Tudi ti si me imela na sumu?« — in zakril si je obraz z rokami in zajokal. Potem je prišel vojak in rekel, da mora žena z otroki oditi. In Aksenov se je zadnjikrat poslovil od svoje rodbine.

Ko je žena odšla, se je jel Aksenov spominjati, o čem sta govorila. Ko se je spomnil, da ga je tudi žena sumničala in ga vpraševala, če je ubil kupca, je rekel pri sebi: »Vidim, da razen Boga nihče ne more vedeti resnice, in samo Njega je treba prositi in samo od Njega pričakovati milosti.« In od tega časa je nehal Aksenov vlagati prošnje, nehal upati in samo molil je.

Obsodili so Aksenova na kazen s knutom in v sibirsko kaznilnico. Tako so tudi storili.

Pretepli so ga s knutom in ko so se mu zacelile rane po knutu, so ga poslali z drugimi kaznjenci v Sibirijo.

V sibirski kaznilnici je živel Aksenov 26 let. Lasje na njegovi glavi so zbeledi kot sneg in brada mu je zrastle dolga, ozka in siva. Vsa njegova veselost je izginila. Sključil se je, tiho hodil, malo govoril, nikdar se ni smejal in često se je molil k Bogu.

V ječi se je naučil Aksenov šivati čevlje in za izkupiček si je kupil evangelij in ga čital, kadar je bilo svetlo v ječi; ob praznikih je hodil v jetniško cerkev, čital apostole in pel na koru — glas je imel še vedno dober. Predstojniki so ljubili Aksenova radi njegove mirnosti, jetniški tovariši so ga spoštovali in nazivali »deduško« in »božjega človeka«. Kadar so jetniški tovariši česa prosili, so pošiljali vselej Aksenova k predstojnikom, kadar so se pa svadili med seboj, so prihajali k Aksenovu, da bi jim sodil.

Od doma ni pisal nihče Aksenovu, tako da ni vedel, ali še žive žena in otroci.

Nekoč so pripeljali v kaznilnico nove jetnike. Zvečer so se zbrali vsi

stari jetniki okrog novih in jih jeli izpraševati, iz katerega mesta ali iz katere vasi je kdo in zakaj je tukaj. Aksenov je tudi prisedel na ležišče zraven novincev in poslušal s povešeno glavo, kaj je kdo pripovedoval. Eden izmed novih kaznjencev je bil visok, zdrav starec 60 let, s sivo, ostrizeno brado. Pripovedoval je, zakaj so ga vzeli. Pravil je:

»Tako, bratci, zaradi ničeve stvari sem zapadel. Vozniku sem odvezal konja od savi. Prijeli so me, — pravijo: »Konja si ukradel.« Jaz pa pravim: »Hotel sem samo hitreje prijezditi — konja bi bil pustil. In voznik je moj prijatelj. Ali je to v redu?« pravim. — »Ne, pravijo, ukradel si ga.« Tega pa ne vedo, kaj in kje sem kaj ukradel. Bile so stvari, radi katerih bi me bili imeli že davno sem poslati, toda niso mi mogli dokazati, sedaj so me pa proti zakonu sem prignali.«

»Nikar ne laži, saj si že bil v Sibiriji, a nisi bil dolgo tukaj gost...«

»In odkod si ti? je vprašal eden izmed jetnikov.

»Iz mesta Vladimira sem, tamošnji meščan. Imenujejo me Makara, po očetu pa Semenoviča.«

Aksenov je dvignil glavo in vprašal:

»In kaj, Semenič, ali nisi slišal v mestu Vladimiru o kupcih Aksenovih? Ali so še živi?«

»Kako ne bi slišal! Bogati kupci, dasi jim je oče v Sibiriji. Menda je tak grešnik kakor mi. In ti, dedek, zakaj si ti tukaj?«

Aksenov ni rad govoril o svoji nesreči; vzdihnil je in rekel:

»Za svoje grehe delam že 26. leto v kaznilnici.«

Makar Semenov je rekel:

»In za kake grehe?«

Aksenov je odgovoril: »Menda po zasluženju« in ni hotel več pripovedovati; toda drugi jetniški tovariši so povedali novincu, kako je prišel Aksenov v Sibirijo. Pripovedovali so, kako je nekdo na poti ubil kupca, podtaknil Aksenovu nož in so ga zato po krivem obsodili.

Ko je Makar Semenov to slišal, je pogledal na Aksenova, plosknil z rokami po kolenih in rekel:

»Nu, čudo! To je čudo! Postaral si se, dedek!«

Začeli so ga izpraševati, čemu se je začudil in kje je videl Aksenova, a Makar Semenov ni odgovarjal, temveč samo rekel:

»Čudo, otroci, kje sva sosesla!«

Po teh besedah je prišlo Aksenovu na misel, če ne ve morebiti ta človek, kdo je ubil kupca. Rekel je:

»Ali si slišal, Semenič, prej o tej stvari in ali si me videl že kdaj?«

»Kako bi ne bil slišal! Po vsej deželi je šel glas. Ali je bilo že davno; kar sem slišal, sem že pozabil,« je odgovoril Makar Semenov.

»Morebiti si slišal, kdo je kupca ubil?« je vprašal Aksenov.

Makar Semenov se je zasmeljal in rekel:

»Gotovo, tisti ga je ubil, pri katerem so našli nož v vreči. Če ti je morebiti kdo podtaknil nož, — prišli ga niso — ni ubijalec. In kako bi ti mogel poriniti nož v vrečo? Saj si jo vendar imel ob glavi. Bil bi ga slišal.«

Ko je zaslišal Aksenov te besede, si je pomislil, da je baš ta človek ubil kupca. Vstal je in šel proč. Vso noč ni mogel Aksenov zaspati. Lotila se ga je tesnoba in gledal je v duhu znane osebe; zdaj je videl svojo ženo — tako, kakršna je bila, ko ga je spremila zadnjikrat na sejm. Videl jo je kakor živo, videl je njeno lice in oči in slišal, kako mu je govorila in se smejala. Potem so se mu pokazali otroci — taki, kakršni so bili takrat — majhni, eden v šobici, drugi na prsih. Tudi sebe se je spomnil, kak je bil takrat — vesel, mlad; spominjal se je, kako je sedel na pragu v gostilni, kjer so ga prijeli, in kako je igral na kitaro in kako mu je bilo takrat pri srcu veselo. Spominjal se je mesta, kjer so ga topli, krvnika in ljudstva okoli, vezi in jetnikov in vsega 26 letnega jetniškega življenja, in svoje starosti se je spomnil. In taka tesnoba se je polotila Aksenova, da bi bil skoro položil roko nase.

»In vse zaradi tega zločinca!« si je mislil Aksenov.

In razsrdil se je tako na Makara Semenova, da se je hotel maščevati nad njim, če bi pri tem tudi sam poginil. Čital je molitve vso noč, toda ni se mogel pomiriti. Počraku se ni približal Makaru Semenu in ni ga pogledal.

Tako sta minila dva tedna. Ponoči Aksenov ni mogel spati in bilo mu je tako tesno, da se ni vedel kam dejati.

Nekoč je šel ponoči po ječi in zagledal, da se izpod neke postelje siplje zemlja. Obstal je, da pogleda. Kar je skočil Makar Semenov izpod postelje in pogledal s preplašenim obrazom Aksenova. Aksenov je hotel iti dalje, da bi ga ne videl, toda Makarov ga je prijel za roko in povedal, kako je prekopaval hodnik pod stenami in kako iznaša vsak dan v golenicah zemljo in jo izsipava na ulico, ko jih g. iljo na roboto.

Rekel je:

»Samo molči, stavec, tudi tebe izpeljem. Če pa poveš, me pretepó, jaz ti pa ne odpustim — ubijem te.«

Ko je Aksenov zagledal svojega sovražnika, mu je iztrgal roko in rekel:

»Ne vem, zakaj bi imel uhajati, ubijati me pa ni več treba, saj si me že davno ubil. Ali povem o tebi ali ne, ne vem. — kakor mi navdahne Bog dušo.«

Ko so drugega dne peljali jetnike na delo, so zapazili vojaki, da je Makar Semenov izpaval zemljo in jeli so preiskavati po ječi in našli luknjo. Načelnik se je pripeljal v ječo in jel vse izpraševati, kdo je izkopal luknjo. Vsi so tajili. Oni, ki so vedeli, niso hoteli izdati Makara Semenova, ker so vedeli, da ga zaradi tega pretepo do pol-

smrti. Tu se je obrnil načelnik k Aksenovu. Vedel je, da je bil Aksenov pravičen človek, in je rekel:

»Stavec, ti si pravičen, povej mi pred Bogom, kdo je to storil?«

Makar Semenov je stal, kakor bi se ne bilo nič zgodilo, gledal na načelnika in se ni ozrl na Aksenova. Aksenovu so se tresle roke in ustnice, in dolgo ni mogel izgovoriti besede. Misli si je: »Če ga ne ovadim, zakaj mu odpustim, ko je on mene pogubil? Naj se pokori on za moje muke. In če ga ovadim, — gotovo ga pretepo. A kaj, ako ga po krivem sumničim? In končno, kaj, ali mi bo morda lažje?«

Načelnik je rekel še enkrat: »Nu torej, stavec, govori resnico, kdo se je podkopal?«

»Ne morem povedati, vaše blagorodje. Bog mi ne ukazuje povedati. In ne povem. Storite z menoj, kar hočete — po svoji volji.«

Kolikor se je tudi trudil z njim načelnik, Aksenov ni govoril nič več. In tako niso zvedeli, kdo se je podkopal.

Drugo noč, ko je legel Aksenov v svojo posteljo in že zadrimal, je slišal, da se je nekdo približal in sedel v njegovo vzožje. Pogledal je v temi in spoznal Makara. Aksenov je rekel:

»Česa hočeš še od mene? Kaj delaš tukaj?«

Makar Semenov je molčal. Aksenov se je privzdignil in rekel:

»Česa želiš? Odidi! Ali pa pokličem vojaka!«

Makar Semenov se je nagnil blizu k Aksenovu in mu rekel šepetaje:

»Ivan Dmitrijevič, odpusti mi!«

Aksenov je rekel: »Kaj naj ti odpustim?«

»Jaz sem kupca ubil, jaz sem ti tudi podtaknil nož. Tudi tebe sem hotel ubiti, toda na dvorišču je zašumelo; porinil sem ti nož v vrečo in izlezel sem skozi okence.«

Aksenov je molčal in ni vedel kaj reči. Makar Semenov se je spustil s postelje, pokleknil na zemljo in rekel:

»Ivan Dmitrijevič, odpusti mi, odpusti zaradi Boga! Jaz se ovadim, da sem ubil kupca, tebe izpuste. Ti se vrneš domov.«

Aksenov je rekel:

»Tebi je lahko govoriti, a kako sem moral jaz trpeti? Kam pojdem sedaj? ... Žena je umrla; otroci so me pozabili; nikamor ne morem iti ...«

Makar Semenov ni vstajal s tal, bil je z glavo ob zemljo in govoril:

»Ivan Dmitrijevič, odpusti! Ko so me topli s knutom, mi je bilo lažje, nego sedaj gledati tebe ... In ti si se mene še usmilil — nisi me ovadil. Odpusti mi, zaradi Krista! Odpusti mi, zločincu izgubljenemu!« — In zajokal je.

Ko je Aksenov slišal, da Makar Semenov plače, je sam zajokal in rekel:

»Bog ti odpusti; morebiti sem jaz stokrat slabši nego ti.«

In nehalo se mu je tožiti po domu in nikamor ni hotel iti iz ječe in mislil je samo o zadnji uri.

Makar Semenov ni ubogal Aksenova in je priznal krivdo. Ko je prišel Aksenovu odlok, da naj se vrne, — je bil že mrtev.



Dom in svet.

Somišljeniki, na delo za »Domoljuba«! Z mnogih strani, zlasti pa iz Dolenjske smo dobili sporočilo, da se še dobi mnogo naših ljudi, ki bi si radi naročili naš list, pa si ga sami ne utegnejo ali pa ne znajo naročiti. Takim in enakim našim ljudem naj zopet priskočijo na pomoč naši somišljeniki ter naroče zanje »Domoljuba«. In da jim bo delo tem bolj olajšano, dovolimo vsakemu novemu naročniku, ki bo že sedaj plačal »Domoljuba« v znesku 3 kron za leto 1914., da bo dobil vse številke tekočega leta zastonj, in sicer od dneva, ko prejmemo denarno pošiljatev. Čim prej torej novi naročnik pošlje naročnino za prihodnje leto, tem več letošnjih številok bo prejel brezplačno!

V kamniškem okraju širijo nekateri liberalci iz Kamnika lažnjive in obrekovalne vesti o državnem poslancu dr. Kreku. Vse razširjevalce takih vesti naznanite s pričami vred uredništvu »Domoljuba«, ki bo poskrbelo, da se jim bo jezik zavezal in da dobé za svoje delo primerno pokoro v sodnijskih prostorih.

Poljaki in katoliški shod v Ljubljani. Pripravljalni odbor za katoliški shod je dobil iz Krakova krasno zahvalo Poljakov, ki so se udeležili katoliškega shoda v Ljubljani. Na prvi strani zahvale je umetniška slika, pod sliko pa napis: »Bratom Slovencem Poljaki.« Nato sledi presrečno pismo: »Poljaki, ki so se udeležili katoliškega shoda v Ljubljani, izrekaajo na naslov ljubljanskega pripravljalnega odbora zahvalo celemu slovenskemu narodu za gostoljubni, pristrčni in odkritosrčni sprejem na prekrasni kranjski zemlji. Bog daj, da bi se pogosto shajali in da bi mogli tudi mi Poljaki Vas, bratje Slovenci, v bližnji bodočnosti gostiti na svoji poljski zemlji. — Naj bi ta dva katoliška naroda, slovenski in poljski, oprta na katoliško Cerkev in zvezana z vzajemno bratsko ljubeznijo odgovarjala namenom božje previdnosti v slavo katoliške Cerkve in v lastno dobro. Še enkrat »Bog plačaj« za vse, kar ste storili za nas Poljake v svoji domovini. Krakov, september 1913. — Odpošiljatelj spomenice je knez Sapieha.

Slovenci v Trstu. Slovenci v Trstu silno napredujejo. Dočim pred 25 leti niso imeli v mestu niti ene ljudske šole, imajo danes vse polno šolskih otrok. V slovensko šolo pri Sv. Jakobu se je vpisalo letos 584 dečkov in 606 deklic, vsega skupaj torej 1190 otrok. V šolo

na Akvedotu se je pa vpisalo 335 dečkov in 567 deklic. Obe šoli imata tedaj 2092 otrok. Lani jih je bilo samo 1747.

Delavska stanovanja v Trstu. Tržaški občinski svet je v svoji seji dne 22. septembra t. l. sklenil, da bo zidal 3000 malih stanovanj, in sicer 500 delavskih stanovanj s stroški 2 milijona kron, 250 uradniških stanovanj za 1½ milijona kron, 1500 delavskih in 250 uradniških stanovanj za 6 in pol milijona kron in nadalje 500 stanovanj za občinske uradnike za 3 milijone K. Vsi stroški so proračunani na 13 milijonov kron. Vse to pa mora biti z ozirom na veliko brezposelnost v stavbi obrti, ki je nastala vsled neugodnega denarnega trga, postavljeno v treh letih. Stanovalec v teh hišah se bo odmerila stanarina le v toliko, kolikor znašajo obresti po 4½ od kapitala; tudi bo mesto odpustilo stanovalcem takozvani občinsko-stanarinski davek.

Pred sodnijo ga je hotel zaklati. Pri zadnjem porotnem zasedanju v Trstu bi bil skoro izvršen krvav zločin. Pretekli petek je stal pred sodiščem drinar Makus, ki ga toži državno pravdnistvo, da je z nožem zaklal nekoga Viktorja Jamnika. Makus je zločin in vse zanikal. Vsled tega je prišlo med razpravo večkrat do burnih prizorov; višek je pa dosegla strast, ko je skočil brat ubitega Jamnika z nožem nad toženca in ga hotel zaklati. Bilo je to ravno koncem razprave, ki je bila prekinjena, in izredno srečen slučaj je nanesel, da je Makus ušel gotovi smrti. Jamnika so zaprli.

Ena beseda za naša dekleta. V rokah imamo pismo, ki je je pisala neko dekle, ki se je pred kratkim izselila v Ameriko, svoji prijateljici na Kranjskem. Pismo pripoveduje v par stavkih, kako je z našimi dekleti v Ameriki. Glasi se: »Cleveland, 25. avgusta 1913. Dragi prijatelj! Naznanjam Ti, da sem dobila delo v pralnici. Delala sem že preje v neki železni tovarni, pa me je precej prvo dopoldne prišlo za dva prsta, da sem morala biti štiriinajst dni doma, potem pa nisem šla več nazaj. Obljubila sem Ti, da Te bom spravila sem, pa za enkrat Ti tega ne želim, ker je še meni žal, da sem šla. Dekle, ki bi se rada omožila, naj pride le sem; ženini se dobe tukaj veliko lažje, kakor delo. Delo, ki bi bilo kaj vredno, se težko dobi. Še težji se pa dobe ženini, ki bi bili kaj vredni. Tukaj je dolgočasen kraj za nas, ki smo v bolj prijaznem kraju rojeni in navajeni. Hiše so skoraj vse lesene, samo kar je večjih, so zidane. Nikar ne mislite tako neumno, kakor smo mi, da je tukaj kakor kaka obljubljena dežela. Tukaj se mora zaslužiti vsak krajcar bolj trdo kakor doma.«

— **Petrolej na Gorenjskem.** Iz Poljanske doline poročajo: Tik župne cerkve na Trati je zadnje dni začel izvirati v večji množini vrelec petroleja, kajti če se le od nalovljenega, z vodo zmešanega petroleja priprosto odcedi samo voda in se ga vlije v sve-

tilnico, jako lepo in čisto sveti. Zelo umestno bi bilo, ko bi se zasnovalo kako domače podjetje, katero bi vrelec po strokovnjakih temeljito preiskalo in če bi se poizkušnja posrečila, bi bilo velikega pomena za celo Poljansko dolino.

Ne hodite na Nemško! Kakor poročajo listi iz Nemčije, so rudniki na Nemškem, posebno na Vestfalskem, vsled slabe kupčije in velike zaloge odpustili zelo veliko delavcev. Glasom poročil ne bodo sprejemali sedaj priseljencev še tako kmalu, ker je že tamošnjih delavcev na tisoče brez dela. Svarimo torej nujno naše ljudi, da se sedaj ne izseljujejo na Vestfalsko in sploh v rudnike na Nemškem, ker ne bodo dobili dela!

Ukradeni hranilni knjižici. Matevžu Peternel iz Dovjega na Gorenjskem, ki je uslužben na žagi na Jesenicah in tudi ondi stanuje, je bilo iz zaklenjenega stanovanja in kovčka ukradenih dvoje hranilni knjižic, glasečih se na ime Marije Peternel (1200 K) in Matevža Peternel (500 kron) v skupnem znesku 1700 K. O storilcu še ni nobene sledi.

Alkohol! Alkohol! V Bistri pri Vrhniku se je pod kozolcem g. Kobija obeh ob 11. uri dopoldne Jože Jurič, 52 let star, doma baje iz Domžal. Vzrok alkohol in pa rodbinske razmere. V zadnjem času je delal pri g. Kobiju. Obešane je sedel, ko so ga dobili.

Podraženje pletenega blaga. Vse avstro-ogrske tovarne za pleteno blago so sklenile s 1. oktobrom zvišati cene izdelkom za 5—10%.

Vinska letina na Štajerskem, zlasti v ormoškem okraju, je letos posebno ugodna. Vina se pričakuje, vključ pomladanskemu mrazu precej več kakor lansko leto. Pridelek bo tudi boljši kakor prejšnja leta. — Rž je tudi precej obrodila, tako tudi koruza in ajda; krompirja je tudi dosti.

Kako mesto Zagreb meščane z brano preskrbuje. Zagrebški občinski odbor je za zimo naročil 28 vagonov krompirja, 2 vagona kislega zelja, 2 vagona fižola in veliko jajc. Dalje je naročil 15.800 kg različnih rib in 8200 kg morskih lososov, ki se bodo vsak petek prodajale na trgu. Kakor znano, ima občina tudi troje mesnic, kjer prodaja goveje in prašičevo meso prve vrste. Dalje prodaja občina mleko in mlečne izdelke ter zelenjavo. Večja naročila se strankam dostavljajo na dom.

Kam vodi brezverska šola. Iz Nantesa na Francoskem poročajo o strahoviti krvoločnosti 15letnega Marcela Redureja, ki je bil za hlapca pri zakonskih Mabit v Basbrigu v okraju Landro. Mabit in njegov hlapec sta imela opraviti v vinski kleti. Sprla sta se in deček je pograbil sekiro ter svojega gospodarja strahovito razmesaril na vratu. Nato je morilec pritekel v kuhinjo in zaklal gospodarjevo ženo in dekle. Tudi v sosedni sobi spečo gospodarjevo mater in njegove tri otroke je umoril. Samo četrtega otroka je pustil. Morilec se je nato mirno vlegel

spat. Kmalu nato so ga aretirali ter je svoja grozodejstva tudi priznal. — To so sadovi brezverske šole na Francoskem.

Vojska je huda reč. Bulgarsko ministrstvo je izračunalo, da je imela Bolgarska v vojni s Turčijo 313 častnikov in 29.714 vojakov mrtvih, 915 častnikov in 52.550 vojakov ranjenih. Neznano kam je izginilo 3139 vojakov. V vojni s Srbijo in Grško je imela Bolgarska 260 častnikov in 14.652 vojakov mrtvih, 816 častnikov in 15.306 mož ranjenih, medtem ko je izginilo 4560 vojakov in 69 častnikov. Skupaj je torej izgubila Bolgarska 52.760 mož. Izmed ranjenih bo ostalo 10.000 za celo življenje pohabljenih.

Velikanske povodnji v Carigradu. V Carigradu so divjali veliki viharji, ki so napravili velikanske povodnji. V morju so dobili že 100 mrličev, porušeni je ob Bosporu 150 hiš. Poškodovana je tudi palača nemškega poslanstva. Orientske železnice so 30 km poškodovane.

»Na svidenje v nebesih, če bo kaj prostora.« V neki varšavski tiskarni je naročila neka vdova trakove za pogrebne vence, ki naj bi imeli sledeči napis: »Počivaj v miru! — Na svidenje!« V zadnjem trenutku pa je hotela žena, da bi bil napis na vencu še prišrečnejši, pa je brzojavila tiskarni, naj pristavi besedam: »Na svidenje« še besedi »v nebesih«, ako bo kaj prostora ostalo. Tiskarna je ugodila želji žalujoče vdove. Ko pa se je vršil pogreb, so brali pogrebci in drugi ljudje začuden napis na vencu, ki se je glasil: »Počivaj v miru! — Na svidenje v nebesih, ako bo kaj prostora ostalo.«

Največji vojak v nemški armadi je 22letni dijak Peter Zimmermann, ki služi v 11. bavarskem pešpolku; visok je 2'08 metra in tehta 117 kilogramov.

Hud politikar. Nedavno umrl newyorški župan Gaynor, ki je zapustil poldrug milijon dolarjev premoženja, je v svoji oporoki določil, da dobita njegovi najstarejši hčeri samo po 1000 dolarjev, ker sta se poročili z njegovima političnima nasprotnikoma.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4¾% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gospodarske šole.

Na deželni gospodinski šoli v Repnjah, pošta Vodice, železniška postaja Vižmarje na Gorenjskem, se zaključuje letni gospodinski tečaj 25. oktobra t. l. Zimski šestmesečni tečaj pa se prične 5. novembra t. l. in bo trajal do 25. aprila 1914.

Sprejemajo se gojenke, ki so dovršile ljudsko šolo in izpolnile 14. leto. Učenke ostanejo ves tečaj v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje, razsvetljavo, kurjavo in drugo. Za obrabo pohištva in učil je plačati za tečaj enkrat 15 K. Prošnje za vstop je vlagati pri vodstvu šole v Repnjah najkasneje do 15. oktobra t. l. Prošnjam je pridejati zadnje šolsko spričevalo, krstni list in zavezo izjavo staršev ali njihovih namestnikov, da bodo obdržali gojenke skozi ves tečaj v zavodu. Pripomnimo, da se uče gojenke teoretično in praktično vseh strok gospodinstva: kuhanja, šivanja, krojenja, pranja, likanja, vzgoje otrok, vrtarstva, živinoreje, dela na polju, računstva in spisja pod vodstvom šolskih sester in strokovnih učiteljev deželnega odbora.

Deželna kmetijska gospodinska šola na Vrhniki sprejema za zimski šestmesečni tečaj od 1. novembra do 30. aprila učenke, ki so spolnile 14. leto in dovršile domačo ljudsko šolo. Šolo vodijo šolske sestre, poleg teh poučujejo deželni strokovni učitelji. Učenke ostanejo ves tečaj v zavodu in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo in postrežbo. Prošnje za vstop je vlagati do 18. oktobra t. l. Šolskemu vodstvu na Vrhniki. Prošnjam je pridejati zadnje šolsko spričevalo, krstni list in zavezni list staršev, oziroma poslovnih varuhov, da gojenka ostane ves čas tečaja v zavodu. — Poučuje se verouk, vzgojeslovje, gospodinsko knjigovodstvo, gospodinsko spisje, računstvo in zdravstvo, gospodinstvo, vrtarstvo, sadjarstvo, živinoreja, prašičoreja, mlekarstvo, perutninarstvo, pranje, likanje, šivanje, krojno risanje in kuhanje. Kdor želi bolj natančnih pojasnil o tej šoli, naj se obrne pisмено na vodstvo gospodinske šole.

Zadružna šola v Ljubljani se letos prične 16. oktobra. Sprejemajo se kmečki mladeniči, ki se hočejo nekoliko izobraziti v trgovskih predmetih in imajo veselje do zadružništva. Priporočamo obisk te šole zlasti sinovom kmečkih posestnikov, ki naj bodo kdaj pozneje doma načelniki in odborniki hranilnic in posojilnic ter drugih združenj. — Pojasnila daje ravnateljstvo Slovenske trgovske šole v Ljubljani. Sicer pa opozarjamo na današnji oglas.

Gorenjske novice

g Dob. Nagle smrti je umrl Jakob Cajhen iz Studenca dne 5. oktobra zju-

traj. Zvečer ob 11. uri je še šival, bil je čevljar, ob 2. uri zjutraj pa je bil že mrtič.

g Cerklje pri Kranju. Z ozirom na § 19. tiskovnega zakona z dne 17. dec. 1862, drž. zak. št. 6 iz leta 1863, zahtevam glede na notico iz Cerkelj pri Kranju pod razporedkom Gorenjske novice v št. 40. z dne 2. oktobra 1913 izišli številki »Domoljuba« sledeči resnični in stvarni popravek: Ni res, da je fantek iz Zg. Bernika stopil zopet na plan in z njemu prirojenim blatenjem neljubih oseb v »Slov. Domu«. Res pa je, da s tem nisem pričel, ker že nad dve leti nisem niti črkice pisal za katerikoli časopis ali bil sploh v katerikoli zvezi z njim. Ni res, da ni pojasnjen oni znani tisočak pri pašniški zadruzi. Res pa je, da je o tem odbor tiste sklepal, čemur je dokaz tozadevni sejni zapisnik. Ni res, da je ostal fantku in očki edinole še »Slovenski Dom«, kjer v papirnati družbi prismojenih bab psujeta in lažeta, da se vse kreše. Res pa je, da ne psujem in ne lažem, da se vse kreše, ne sam, ne v zvezi s kom drugim. — V Zg. Berniku, dne 3. oktobra 1913. — Jožef Jenko.

g Dev. Mar. v Polju. V znamenju kola in žilavk se vzgajajo. V soboto zvečer okoli pol 11. ure so se vračali naši Orli domov od godbene skušnje. Blizu doma sta jih napadla dva mlada pobalina, eden z debelim kolom, eden pa z žilavko. Skočila sta na fante čisto zavrato izza grmovja in začela po njih udrihati. Ker se našim fantom ne ljubi pretepavati se s takimi surovostmi, ker je to pod njihovo častjo, so se izognili tema hajdukoma in jima ušli. Pretepača sta sinova dveh naprednih očetov. Zato ima zadnji »Slov. Dom« čisto prav, ko pravi, naj stariši pazijo, kam pošiljajo svoje otroke. Napredna društva, kjer telovadijo namesto s pametjo s koli in žilavkami, gotovo niso primeren prostor za naše fante.

g Kleče. V Klečah je umrl 28. septembra t. l. 66 let stari ugledni in spoštovani gostilničar Franc Lenče p. d. Umek. Rajnik je bil 24 let občinski svetovalec, odbornik šolskega sveta, ustanovni in podporni član raznih društev in celo vrsto let cerkveni pevec. Pri zadnjih občinskih volitvah se ni dal več voliti in je leto pozneje tudi odstopil iz šolskega sveta. Bil je usmiljenega srca, vzgleden in skriben gospodar, vesel v družbi. Pri njem je vsak tak, ki gre od hiše do hiše, našel zavetja. Rad je zapel narodno pesem: »Tebe kličejo solzice«, »Tirolski šic na visokih gorah« itd. Za preklinjevalce in špilavce ni bilo prostora pod njegovo streho. Bil je trdnega verskega prepričanja, zvest cerkvi in domovini. Kako priljubljen je bil ranjki, je pokazal krasen, veličasten pogreb, katerega se je udeležilo mnogo ljudstva od daleč in od blizu.

g Iz Mekinj. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi prihodnjo nedeljo, dne 12. oktobra, točno ob treh popoldne v društvenem domu shod, na

katerem bo govoril g. dr. Gvido Rant o nujnih zadevah. Ker je shod važen, zato vabimo tudi somišljenike sosednjih fara. Udeležite se ga, prijatelji iz okolice, v prav obilnem številu. Društveni moški zbor bo zapel ob tej priliki nekaj navduševalnih napevov. Časi so burni.

g Mavčiče. Dvorazredna ljudska šola je pod streho. Obokano je že vse, do zime bo že morda ometana. — Dobili smo tudi nov Gasilni dom, ki je ponos okolice. — »Sveta vojska« šteje 59 članov. Pitje žganja precej ponehuje, posebno pri mladini.

g Novice iz Preske. Tekom zadnjih desetih let, odkar župnikuje pri nas naš sedanji gospod svetnik, se je marsikaj spremenilo v naši fari. Cerkev, sicer stara, pa je znotraj in zunaj vsa prenovljena. V kratkem dobi glavni oltar še novo kamenito menso in če se bode našlo zadostno število dobrih src, zadone kmalu nove orgle, ki so za našo cerkev zares potrebne. Pokopališče bo kmalu izgotovljeno. Tudi Gasilni dom bo v kras prijazni Preski. Ne vemo, zakaj se odlaša še vedno s stavbo novega mostu pod vasjo, ki je vendar tako potreben? Okrajna cesta iz Medvoda proti Škofji Loki je zlasti sedaj v jesenskem deževju v zelo slabem stanju. — Odhodnica fantov-vojakov. Dne 28. septembra se je vršila zabavna prireditev v Društvenem domu na čast fantom - vojakom, ki nas zapuščajo. Ravno ta dan so imeli okoliški fantje-rekruti svoj bal v Medvodah, kamor so vabili fante z vabili, ki ne delajo čast fantom-rekrutom. No, hvala Bogu, kar je bilo naših fantov, so se vsi udeležili odhodnice v društvu, kjer sta se uprizorili dve burki in pevci so jim zapeli par pesmic v slovo. Ker je prišlo nekaj svetlih kronic v blagajno, smo jih poklonili za napravo novih orgel. — Pogostitev šolske mladine. Vesel dan za našo mladino je pa bil dan 2. oktobra. Ta dan je pogostila radodarna rodbina grofa Chorinskega vso šolsko mladino. Društveni igralci so uprizorili par smeha polnih kupletov. Zatem se je pričela pogostitev. O da bi videli, kako ljubeznjivo je stregla zgledna gospa grofica otrokom, katerim so žarela lica samega veselja. Kako spretno so stregle mlade gospodične kontese! Veselo je prepevala mladina narodne in nabožne pesmice, da je odmevalo po lepo okrašeni dvorani.

g Smednik. V nedeljo, dne 12. t. mes., bo pri nas shod Kmečke zveze precej po rani sveti maši. Govoril bo poslanec in drugi. Možje in mladeniči, pridite polnoštevilno!

g Pri Sv. Ani pod Ljubelom je s 1. oktobrom, kakor smo svoječasno poročali, prenehala pošta. Poštni sel bo raznašal pisma vsak dan razven ob nedeljah po šentanski dolini.

g Iz Tržiča se nam piše: To so imeli rdečkarji opravila minole dni po tovarnah, zlasti v predilnici. Nič drugega ni bilo slišati, kakor o vodiški Johanci in o Teimerici ter dr. Kreku. Ob

rekljivi jeziki pa niso povedali, da je ravno duhovnik bil tisti, ki je dognal sleparijo vodiškega dekleta, tudi niso povedali, kako je dr. Krek razkrinkal v deželni zbornici Teimerico in vložil proti njej dve tožbi radi obrekovanja. Obrekovati je seveda lahko po tovarnah, toda preklicati obrekovanje, kar je dolžnost poštenega človeka, tega pa rdečkarji nočejo.

g Tržiške novice. Dekliška Marijina družba slavi v nedeljo 25letnico obstanja s tem sporedom: Petje, govor, igra »Skrivnostna zaroka« ter legenda »Matere božje ključ«. — Pričetek ob pol osmih zvečer v prostorih društva sv. Jožefa. K obilni udeležbi vabimo občinstvo.

Dolenjske novice

d Semič. V noči od 26. do 27. septembra so vlomili v tukajšnjo hranilnico in posojilnico neznani zlikovci, ki jih je zdaj pri nas vse polno, ko se gradi železnica, in odnesli 1585 kron. Morajo biti že zvedenci v tej stroki, sicer bi se jim ne bilo tako lahko posrečilo prevrtati močno železno blagajno. Dohod jim je bil lahek, ker morajo biti večna vrata vedno odprta zaradi orožnikov, ki stanujejo nad hranilničnimi prostori. Slišala jih je soseda in pričela klicati orožnike. Pa zlikovci so že opravili svoje delo, pustili luč, poskakali skozi okno in odšli v temno noč. Eden si je moral pri skoku razbiti nos ali kaj drugega, ker je pustil precej krvi in tovariši so ga baje morali odnesti. Zdaj so menda že na Hrvaškem, ampak enakovrednih tovarišev so pustili še precej tukaj. Torej pozor za naprej! — Zdaj se marsikateri vlagatelj resno boji, če niso morda ravno njegovega denarja odnesli. Pa bodite brez skrbi. Tako močen zavod, kakor je semiška posojilnica, bo pretrpel to izgubo brez vsake posledice. Noben vlagatelj ne bo izgubil niti vinarja. Kdor pa ne zaupa, naj dvigne; izplačalo se bo ob uradnih urah po pravilih vsakemu, kdor bo prišel.

d Št. Rupert. Strašen naliv in povenjenj je vzbudila Šentruperčane pretjeklo nedeljo zjutraj iz spanja. Potok Bistrica je stopil iz struge in ves spodnji del Št. Ruperta in ves Poštanj je bil v vodi, tako da je voda stala po hišah in hlevih meter visoko. Vse je poplavljenost. V hribih se je moral utrpati oblak, ker je voda narasla od pol druge do druge ure zjutraj. Bo treba res misliti na uravnavo tega divjega potoka, ki napravlja toliko škode in strahu vsako leto. Včasih smo se bali za vodo, zdaj je je bilo pa zadosti. — Ne smemo zamolčati in pozabiti Šentruperčani na svojega pred tedni umrlega rojaka g. Šaleharja. Farna cerkev kaže njegovo plemenito srce za čast božjo, in če prideš faran v ta krasni tempelj božji in gledaš lep tlak, lep križev pot, —

spomni se tega dobrotnika cerkve. Hvaležnost, rojaka je pokazal tudi v tem, da se ga bo tudi po njegovi smrti fara spominjala, ker bo vsakih osem let na njegove stroške sv. misijon. — Velika šentruperska fara ima sedaj samo še dva duhovnika iz svoje srede. Blagi pokojni Šalehar je tudi tu omogočil s štipendijami za dijake, da bi se izšolali. Naj hode pravični Bog njegov plačnik! — Poslanci Hladnik, Lampe in tovariši so vložili prošnjo za cesto čez Hom na Gradišče in za osuševanje travnikov ob Mirni, Sotli, Bistrici. Natančneje o tem prihodnjič.

d Stranska vas v Belikrajini. Tukajšnja graščina Krupa zelo pogosto menja svoje gospodarje. Pred par leti jo je kupil od barona Apfaltrerja g. Makar iz Metlike. Kmalu nato je prišla v last g. Mazelleta. Sedaj jo je pa tudi ta že prodal neki češki družbi, ki misli, kakor se sliši, napraviti tovarno za sladkor ali pivo. To bi bilo v veliko korist okolici.

d Toplice. Revizija občinske pisarne in blagajne je izrekla g. gerentu Pezdircu pohvalo. Nasprotno pa prejšnje liberalno uradovanje ni prav vzorno. S tem nečemo nikogar žaliti. Ne moremo pa zamolčati občinskih volitev z dne 2. oktobra na Dol. Sušicah. Izvoljeni so v vseh treh razredih sami odločni možje Slovenske Ljudske Stranke. In kako mirno se je vse godilo! To niso bile videti občinske volitve, ampak občni zbor abstinentov. Na prošnjo g. gerenta Pezdirca se je zaprla za ta dan gostilna na Dol. Sušicah. Pa tudi liberalci so bili izjemoma prav trezni, pa ne zato, da niso videli gostilne, ampak ker so ugledali ogromno množico zavednih okoličanov. Raznesla se je že vest, da ne pride volit noben liberalci. Pa kaj, ko ima njih zares zviti in pretkani general vedno drugo barvo kot jo kaže. On ni liberalci (z »Narodom«), on se ne briga za volitve (samo v boj jih pelja, da ga izvolijo). »On ima svoj kruh«, kaj mu mar politika (seveda otroke hitro odpusti, v par minutah pokosi in hitro v boj za občinsko »šaržo«). Skupno na čelu svoji četi je prišel in skupno odnesel poraz. Še nikoli take zmage na Toplicah. So bili dvomljivi mešetarji v sosednih občinah, zato naj izprevidijo danes, kdo je imel prav. Tako silno še ni nikjer pela metla v občinskem odboru, kot na Toplicah. Tudi zdravšče samo že uvideva — zato garantiramo, da čez tri leta sploh ne bo sledu o liberalcih pri nas. Samo, možje, proč od onih, ki imajo v žepu »Narod«, na jeziku pa same zabavljice o cerkvi, duhovnikih, deželnem odboru itd.

Notranjske novice

n Hrenovice. Kakor smo izvedeli iz zadnjega »Domoljuba«, se je našega »šolnika« Zaman oprijela precejšnja

»smola«. Zamanovi so tožili in se pritoževali, a je bilo vse zaman. Ni jim mogla pomagati ne učiteljica Carnelli, ne vsi razni njihovi »zaupniki« in dobri svetovalci. Vsi skupaj so pogoreli. Zanimivo pa je, da učitelj naših otrok besediči o revolverju, in to celo javno, pri sodišču. Dokaz ravno, kako globoko veren mora biti učitelj naših otrok. Njemu namreč ni nič, poriniti si kroglo v svojo glavo. Saj ni čuda. Njegova hrana je »Narod«, ki zadnje čase piše take umazanije, in pa »Učiteljski Tovariš«. Velika smola, ki jo je Zaman doživel, ga je precej potrla, hčerka pa — potrebno — malo peruti pristrigla. Pa še druga smola ga je doletela. Otroci pripovedujejo, da je Zaman v šoli prebiral razne »cajtenge«; pravijo, da »Narode«, »Učiteljske Tovariše« in razne bukve. Na ovadbo na okr. šolski svet je zato baje dobil ostro grajo. Seve, da bo »smola« še bolj rastla. Saj s tem stvar še ni končana. »Punčke« pa, katere so Zamanovi tožili in jih hoteli zašiti vsaj za par dni, so pa le zmaga, in ne bodo nič zaprte. Naša dična učiteljica je pa tudi našla, kar je iskala. Bila je glavna priča Zamanu. Pri pričevanju je pa sama izpovedala, da je bila celo noč na »balu« in šele zjutraj ob pol šestih prišla domov. In to se je zabeležilo v sodni zapisnik. Lep uspeh za vzgojiteljico naših otrok! Tudi tako »dejanja govore«.

n Zagorje na Krasu. Naši liberalci so dobili dolg nos. Našuntali so znanega zidarja Valentina Zigmara, o katerem vsak otrok ve, da je popolnoma gluhi, da je šel tožit gospoda duhovna. Ta mož je namreč »Slov. domovec«, in ko je bil v Knežaku v Urbančičevi trgovini vprašan, če bere res ta list, ki je od cerkve prepovedan, se je udaril na prsi in dejal prav po liberalno olitkano: »Prmejduš, jest se nobenega hudča ne bojim. Pa še po bero ni treba priti.« Ta gluhi liberalci je pa slišal, da se mu je reklo, da je »jud«. Obe gosposdični sta prisegli, da tega nista slišali, prisegel je pa tudi Zigmar, da je na 10 kron. Pritožil se je pa v Ljubljano in imel odvetnika dr. Pegana. Tam je bil pa 30. septembra pri obravnavi oproščen. Žigmar pa nosi vse stroške. Kar je iskal, je pa našel. Vsi pametni Zagorci ga obsojajo, pa tudi njegovo boljše polovico, ki ga je spremljala v Bistrico in rekla o »Slov. domu«, da je to nedolžen papir! Zdaj veste, kakšen je liberalizem. — V nedeljo ima pri nas shod dr. Pegan in se bo tudi o tem govorilo. Vsi na shod!

n Žiri. V naših društvih je nastalo novo življenje. Pričeli smo zopet sezono. Otvoril jo je gospod župnik Logar s predavanjem o izseljeništvu. Pokazal je na globoke rane, ki jih prizadeva zlasti Amerika našemu kmečkemu stam. Najboljše mlade moči nam pobere, kmet pa delaj brez sinov in brez poslov. Stariši, ne pustite lahkomišljeno svojih otrok v tujino, saj je doma dosti dela, pa tudi jela, kdor hoče biti pri den! V tako obrtnem kraju, kakor je

žirovska dolina, ni treba nikomur biti lačen. Rajši k obrti, kakor v Ameriko. — V nedeljo smo čuli prvič violino na našem odru. S spremljevanjem harmonija sta igrala gg. šolski vodja Hladnik in učitelj Vončina nekaj lepih komadov. Naj tako nadaljujeta, spoznala bosta, da Žirovec zna ljubezen vračati z ljubeznijo. Gledališki odsek pa je uprizoril igro »Zloba in zvestoba«. Smo bili prav zadovoljni. Vsem članom naših društev in vsem našim prijateljem pa ob začetku sezone to-le prošnja: Kadar je kaka naša prireditev, vsi v Dom! Kadar je predavanje, vsi k njemu! Poskrbeli smo za letos, da bodo predavali tudi razni tuji predavatelji. — Sklenili smo ustanoviti tudi orkester (godbo na lok). Pričeli bomo za enkrat s sekstetom (šest godal). — Obrtno-nadaljevalna šola se je pričela ter bo vsak torek in četrtek zvečer in ob nedeljah od 8. do 10. ure zjutraj. Tako je ustrezno pač vsem mojstrom, da jim ne bo treba vsak teden po petkrat pošiljati vajencev v šolo. Število učnih ur ostane seveda isto. — Nov most v Zireh so te dni nekaj merili. Bog daj, da bi ga kmalu izmerili in naredili!

n Živinorejska zadruga v Horjulu bo povodom premovanja goveje živine 14. oktobra prodala eno kravo s teletom in nekaj po dve leti starih (oplemenjenih) telic, ki so deloma čiste simentalke, deloma pa mešane pasme.

Mnenje g. dr. Wagnerja, primarija v Bruneku.

Gospod J. Serravallo. Trst.

Mi je drago poročati Vam o porabi Vašega železnatega kina vina Serravallo, s katerim sem dosegel lepe uspehe pri konvalescentih, otrocih in pri slabokrvnih odraslih, kateri so ga prav radi vzeli. Radi tega priporočam Vaš izdelek kar najbolje.

Brunek, 7. junija 1911.

Dr. Wagner.

Društveni vestnik

Katoliško slovensko izobraževalno društvo Vič—Glince otvori v nedeljo, dne 12. oktobra 1913, gledališko sezono za leto 1913-1914 s predstavo »Garcia Moreno«. Začetek ob 7. uri zvečer.

Odbor podružnice Slovenske Stranke v Podlipi pri Vrhniki, ustanovljene 40. avgusta 1913, je sestavljen iz sledečih članov: Anton Urh, predsednik; Anton Zeleznik, tajnik; Franc Malavašič, blagajnik; Matija Kogovšek, odbornik. Za zastopnika za Zavar sta imenovana Pavel Raztresen in Martin Trček.

Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Selcih vabi k igri »Repositev«, ki jo uprizori telovadni odsek Orel v nedeljo, dne 12. t. m., v Društve-

nem domu. Najljubše vabimo tudi sosedna katoliška društva in brate Orle. Čarobna burka nudi mnogo veselega razvedrila.

Listnica uredništva. Čitateljem »Domojuba«! Danes smo morali radi pomanjkanja prostora več dopisov in nadaljevanje obeh podlistkov odložiti za prihodnjo številko. Pride pa vse na vrsto v prihodnji številki.

Odgovorni urednik Jožef Gostinčar, drž. poslanec.

Od stopnje do stopnje gre navzdol vsak, kdor trpi na kroničnem zaprtju, počasnem odvajanju in neredni prebavi ter ne najde potrebnega sredstva za zboljšanje svojega stanja. Množina zaostale hrane povzroča v črevesu pritisk, neugoden počutek, napenjanje, napravljanje plinov in vetrov, motenje krvnega toka v spodnjem telesu, otežkočenje dihanja (pri srčnih napakah celo silno nevarne prikazni), nadležne občutke, nevoljo do dela, vročo glavo, vrtoglavost in slabost, zaprtje glavnih dovodnih žil, mučne bolečine zlate žile, ki zahteva, ako se jo delj časa zanemarija, celo kirurške pomoči, melanholijo, hipohondrijo, da celo obupne misli na samoumor. Kozarec »Hunyadi Janos« grenčice vsak dan podeli zaželjeno olajšavo.

VELIKI USPEH

ki traja še od prejšnjega stoletja in ki so si ga po pravici pridobili Fellerjevi »Elza-izdelki«, ima za umevno posledico, da se proizvajajo najrazličnejše ničvredne ponaredbe pod enakimi imeni.

Le to dejstvo, to je samo da svarimo cenjene bralce, naj se ne dajo zapeljati od

nikake kričeče reklame

tudi enako se glasečih ponarejenih izdelkov, nas je nagnilo, da danes zopet na tem mestu, uljudno in brez vsake reklame, kot se spodobi za dobro stvar, opozorimo na dvojce sredstev, koje so preizkusili najmerodajnejši zdravniki in sta bili pohvaljeni v nešteti krasnih zahvalnih pismih in koji se že skozi desetletja prikazujejo kot skozinsko zanesljivi, in sicer:

1. Odlični Fellerjev zeliščni fluid z zn. »Elza-fluid«, ki glasom mnogih skušenj lajša bolečine, leči, osvežuje, ojačuje mišice in kite, oživlja in tvori telo odpornejše zoper bolezni, preprečuje mnoge reumatične in druge take bolezni, ki nastanejo vsled prepiha ali prehlajenja, 12 malih ali 6 dvojnatih ali pa 2 specialni steklenici poštnine prosto 5 kron.

2. Bi Vam radi povedali, da na tisoče ljudi vporablja s posebno dobrim uspehom Fellerjeve odvajajoče rabarbara-kroglice z zn. »Elza-kroglice« pri pomanjkanju teka, gorečici, želodčnih težavah, nagnjenju k bljuvanju, kolcanju, napenjanju in sploh pri vsakojakem motenju prebave. 6 škatlic tega izbornega sredstva stane 4 krome poštnine prosto.

Malo naročilo za poskušnjo Vas bode boljše prepričalo, kot pa mnogo besedij. Da pa bode dobiti izdelke pristne, naslovite Vaše naročilo razločno na

E. V. Feller, lekarnar Stubica, Elzatr 16 (Hrvatska.) to je in ostane naboljše!

Dr. Foedransperg
ordinira zopet. 3049
Ljubljana, Stari trg št. 30.

Čevlji,
kojih **podplati**
se **poleti**
in **pozimi**

mažejo z »Lora«-mazilo za podplate in vrhne usnje z od leta 1886 sijajno proslulim »Seehund«-gumitransmazilom za usnje ali »Lora«-kremo za čevlje, ostanejo dvojno trpežni. — Dobiva se v vseh zadevnih trgovinah. — Edini izdelovatelj: J. Lorenz & Co., dr. z o. j., Heb (Eger), Češko. — Podružna tovarna za Nemčijo: Bohme & Lorenz, Chemnitz, Saško. Brošura št. 111 o stvarnem negovanju čevljev zastoj in poštnine prosto.

Steckenpferd-
lilijino mlečno milo

je slajkoproj neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsaki dan pohvalnice. Dobi se povsod a 80 vin. 962

Najboljše in najmodernejšo suknjo za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje Jugoslovanska razpošiljalna R. Strmecki v Celju št. 305.
Vzorci in cenik čez tisoč stvari s slikami poštnine prosto. 259

Sprejme se takoj v trajno delo za stavbeno in pohištveno mizarstvo
mizarski pomočnik
Plača po dogovoru. — **IGNACIJ AŽMAN, mizarstvo, trg. z lesom v Kropi, Gorenjsko. 3003 1**

Olje za sluh
Viljeva Stahova zdravnika in dr. Schmidt
odstrani hitro in temeljito nastalo gubano, težnjo k sluhu, zmanjša se včasih in neugodni toči ako je to nastalo Stahova stano K 4 — s navodilom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni na Novem trgu, Celovec.

Denarja ni
draginja je vedno večja, za služek pa majhen. Ako hočete z malim trudom gotovo 10 do 20 K na dan zaslužiti, pošljite za pojasnilo v pismo znamko za 10 vin in svoj natančen naslov na:
JOSIP BATIČ
Vrška Bistrica 30, Kranjsko.

Mizarski vodja in delavec

kršč. mišljenja, trezen, četudi nad 50 let star, se sprejme. Plačilo po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo na naslov: **Jakob Babič, mizarski mojster, Marezige, p. Koper, Istra.** 3062

Amerik. kovčegi s predali, kovčegi za toileto, torbice za potrebščine, blago iz usnja.
Tovarna in razpošiljalnica
Jos. Winkler & Söhne
8046 Dunaj I/1
Himmelfortgasse 7.
Ceniki zastoj in franko.

Sirolin "Roche"

lajša in ozdravi bolezni v prsih, kašelj, katar, influenco, astmo.

Originalni zavoj à K 4.— v vseh lekarnah.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 7. oktobra 1913.

Deželni pridelki:	Cena		Živila, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	21	30	živa vaga:		
Rž	18	20			
Ajda	21	20	Goveda pitana	80	—
Ječmen	18	20	Teleta težka	108	—
Oves	17	—	Teleta mala	102	—
Proso belo	21	20	Praščici	116	—
Proso rumeno	18	—	Koštrani	97	—
Koruzo stara	19	50			
Koruzo nova	24	—	Kuretnina in drugo:		
Leča	25	20	Maslo kuhano od		
Grah	31	—	K 200— do	280	—
Laneno seme	21	—	Maslo surovo od		
Grasica	140	—	K 200— do	320	—
Domača detelja	32	50	Slanina sveža (speh)	160	—
Fizol Ribničar	34	50	Slanina prekajena	170	—
Fizol Prepeličar	28	—	Mast svinjska	162	—
Fizol Mandalon	5	—	Loj	95	—
Cebula	4	30	Jajca 100 komadov	9	40
Krompir	3	50	Pisanci	1	70
Zelje sveže	9	—	Golobi	—	80
Zelje kislo brez soda	—	—	Raca	2	50
Repa gorenjska	3	40	Gos	6	—
Repa sveža	8	55			
Repa kisla brez soda	17	—	Kolonijalno hlago		
Brinje	70	—	na dobelo:		
Kumna	76	—	Rž Rangon od		
Oreh	340	—	K 25— do	28	—
Gobe suhe	30	—	Kava Santos od	180	—
Suhe hruške	46	—	K 200— do	81	10
Suhe češnje	5	50	Sladkor od K 82— do	28	50
Ježice	—	—	Peitolej		
Zelod	—	—			
Smrekovi storži	—	—			
Seno	3	40			
Slama	3	—			
Stelja	3	—			

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Brno, 1. oktobra: 13, 5, 1, 64, 3.
Gradec, 1. oktobra: 2, 8, 33, 69, 89.
Linc, 4. oktobra: 20, 23, 1, 40, 27.

Izjava.

Podpisani Jože Vukšinič, gostilničar iz Metlike, da na dopis v „Slov. Narodu“ pod naslovom „Slučice iz Bele krajine“ z dne 27. avgusta št. 196, 1000 kron, ako mu dokaže resnico. V teku štirinajstih dni ima dotični obrekovalac in lažnik priliko, da pride prav po ceni do 1000 K. Ako jih ne pride iskat, mu v obraz rečem: Nesramen obrekovalac in lažnik. Josip Vukšinič, Metlika.



Inženerska akademija

Wisnar, Ostsee. Za strojno in elektr. inženjere, stavb. inženjere, geodete in arhitekte. — Železobetonska gradnja in kulturna tehnika. Novi laboratoriji.
Stadt Wisnar Absolventen vseh obrtnih šol se sprejemajo.

SANATORIUM EMONA v Ljubljani.

Komenskega ulica št. 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli.
Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

V službo se sprejme kot poštni sel pošten fant, ki zna pisati in brati. O prostem času bi pomagal pri drugem delu. Hrana in stanovanje v hiši. — Ponudbe sprejema poštni urad Dolenja Hrušica pri Ljubljani. 3080 2

Učenca

za stolarsko obratovanje sprejme z vso oskrbo ANTON SELJAN v Radečah pri Zidanem mostu. 3092

Sprejme se takoj v trajno delo dobro izveščan **usnjarski pomočnik** srednje starosti. — Več pove g. VALENTIN RIHAR, usnjar, p. Polhovgradec. 3076 3

Učenca in pomočnika

sprejme takoj ANTON ROGAČ, čevljarški mojster, Bled št. 35, Gorenjsko. 3094 2

BARVANA FLANELASTA ŽENSKA SRAJCA.



Najboljše in najprimernejše kar si morete omisliti za zimo, je naša nova barvana flanelasta ženska srajca iz zajamčeno pralne, tople, mehke flanel v krasnih vzorcih pisana in opremljena z lepimi trimming-čipkami. — Teh flanelastih ženskih srajc smo dali izvršiti, ker smo imeli velikansko množino flanelastega blaga v zalogi, več tisoč komadov in jih torej lahko prodajamo po posebno nizkih cenah ter stanejo iste pri najmanjšem odjemu 3 komadov, komad po K 1.95, 6 komadov stane pa le K 11.—. Samorazprodaja po povzetju: M. SWOBODA, Dunaj III. 2., Hiesgasse 13-404.

Na vse prijatelje

dobre kave!

Ste pokusili kavo z kavinim pridatkom :Franck? Dobite na mizo čvrstejši ter barvovitejši zvretok. — :Franck: iz zagrebške tovarne je le pravi z kavinim mlinčkom.



emp 100,26.643

3063

Jetični

na prsih bolni
na pljučih bolni
nadušljivi

bledični
skrofulozni
malokrvni

Nazadnje je izumljeno sredstvo, ki olajša omenjenim bolnikom njih muke in ozdravlja njih bolezen, to je **apnasto železnati sirup** lekarnarja Vértés. Isti se je le pri stotisočih bolnikih slajno izkazal in ga torej najznamenitejši profesorji in zdravniki priporočajo in uporabljajo kot najučinkovitejše sredstvo pri omenjenih boleznih kakor tudi pri oslovskem kašlju, krivica (angleška bolezen) shujšanosti, ženskih boleznih, kakor tudi oslabelosti in onemoglosti vsake vrste. Zaradi svojega prijetnega okusa in duha, dobro prija najrazvijačnejšemu grlu, celo otrokom. — 1 steklenica po pošti franco doposlana 3 K 50 vin., 4 steklenice (za eno zdravljenje navažno potrebno), franco 10 K. Naroča se pri

L. Vértés-u, lekarna pri „Orlu“, Lugos št. 681, Banat.



Naročajte sobotnega „Slovenca“!

Kupujemo in prodajamo

istrsko in laško brinje, koruzo za mlev in krmo.

vedno vsakovrstne deželne pridelke in žito, kakor: pšenico, rž, oves, ječmen, ajdo, proso, fižol, laneno seme in deteljno seme.

Nadalje kupujemo suhe gobe. — Imamo tudi vedno v zalogi

Kmet & Co., Ljubljana, Marije Terezije cesta.

Laxigen

najpriljubljenejše odvajalno sredstvo

za ureditev odvajanja in preprečenje zaprtja za odrasle in otroke. Dober okus najvišjega, lagoden, siguran učinek, od zdravnikov najboljše preizkušeno in priporočeno.

1 puščica (20 sadnih konfitur) K 1.30.

Varujte se pred manj vrednimi ponaredbami in zahtevajte izrecno LAXIGEN. Dobi se v lekarnah ali pri glavnem založniku: G. BRADY, Dunaj I., Fleischmarkt 2. V Nemčiji je LAXIGEN vsesplošno znan pod imenom LAXIN.